ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ

ផលិតកម្មដំណាំស្រូវនិងការបន្សុាំការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ

ភ្នំពេញ ខែ ឧសភា ឆ្នាំ ២០១៧

IFAD
Investing in rural people

រៀបចំដោយ : កម្មវិធីផ្សព្វផ្សាយបច្ចេកទេសកសិកម្មថ្មីដែលធន់ទៅនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ(ASPIRE)
ឧបត្ថម្ភដោយ : រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា និងមូលនិធិអន្តរជាតិសម្រាប់អភិវឌ្ឍកសិកម្ម(IFAD)

មាតិកា

មាតិកា 2

សេចក្តីថ្លែងអំណរគុណ 3

មេរៀនទី ១: ការជ្រើសរើសគ្រាប់ពូជ 4

មេរៀនទី ២: ការរៀបចំពូជសម្រាប់ដាំដុះ 7

មេរៀនទី ៣: ការរៀបចំថ្នាលសំណាប 10

មេរៀនទី ៤: ការរៀបចំដី និងការដាក់ជីទ្រាប់បាត 12

មេរៀនទី ៥: បច្ចេកទេសដាំដុះ 15

មេរៀនទី ៦: ការគ្រប់គ្រង និងថែទាំ 18

មេរៀនទី ៧: ការប្រមូលផល និងការទុកដាក់គ្រាប់ស្រូវ 22

មេរៀនទី៨: ការបញ្ចូលរបៀបថ្មី លើគោលគំនិត អាជីវកម្មកសិកម្មខ្នាតតូច ផ្នែកផលិតកម្មដំណាំស្រូវ 24

ឯកសារយោង 30

សេចក្តីថ្លែងអំណរគុណ

យើងខ្ញុំសូមសម្តែងនូវការដឹងគុណយ៉ាងជ្រាលជ្រៅចំពោះរាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា និងមូលនិធិអន្តរជាតិសម្រាប់អភិវឌ្ឍកសិកម្ម (IFAD) ដែលបានផ្តល់ហិរញ្ញប្បទានដល់ ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ ដើម្បីអនុវត្តកម្មវិធីផ្សព្វផ្សាយបច្ចេកទេសកសិកម្មថ្មីដែលធន់ទៅនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ (ASPIRE) ក្នុងគោលបំណងកាត់បន្ថយភាពក្រីក្រ និងបង្កើនភាពធន់របស់គ្រួសារកសិករខ្នាតតូចក្រីក្រនិងងាយរងគ្រោះនៅកម្ពុជា។ កម្មវិធីបានផ្តល់ថវិកាដល់អគ្គនាយកដ្ឋានកសិកម្ម/នាយកដ្ឋានផ្សព្វផ្សាយកសិកម្មដើម្បីអនុវត្តសមាសភាពទី២នៃកម្មវិធី គឺការអភិវឌ្ឍសមត្ថភាពសេវាផ្សព្វផ្សាយកសិកម្ម ក្នុងគោលបំណងជួយគាំទ្រការកែលម្អសេវាផ្សព្វផ្សាយ កសិកម្មនៅថ្នាក់ក្រោមជាតិនិងថ្នាក់មូលដ្ឋាន តាមរយៈការបង្កើនគុណភាពផ្សព្វផ្សាយកសិកម្ម ការគ្រប់គ្រងចំណេះដឹង និងការពង្រឹងធនធានមនុស្សសម្រាប់ការងារផ្សព្វផ្សាយកសិកម្ម។

បម្រែបម្រួលអាកាសធាតុ មានការប្រែប្រួលខ្លាំងនៃរដូវកាលដែលបានផ្លាស់ប្តូរ ហើយបង្កឲ្យមានផលប៉ះពាល់ដល់ជីវភាពរស់នៅរបស់កសិករ និងផលប៉ះពាល់ដល់មុខរបរកសិកម្មដែលធ្វើឱ្យទទួលបានប្រាក់ចំណូលទាប ដូច្នេះហើយទើបកម្មវិធីផ្សព្វផ្សាយបច្ចេកទេសកសិកម្មថ្មីដែលធន់ទៅនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុរៀបចំឯកសារផ្តល់ចំណេះដឹងនេះឡើងដើម្បីឆ្លើយតបទៅនឹងបម្រែបម្រួលអាកាសធាតុឲ្យបានទាន់ពេលវេលា ដែលជាតម្រូវការរបស់កសិករខ្នាតតូចគ្រប់ៗគ្នាទាំងក្នុងនិងក្រៅគម្រោងផងដែរ។

យើងសង្ឃឹមថាឯកសារនេះនឹងជួយដល់មន្ត្រីផ្សព្វផ្សាយនិងភ្នាក់ងារផ្សព្វផ្សាយ ដើម្បីបង្ហាត់បង្ហាញអំពីបច្ចេកទេសផលិតកម្មដំណាំស្រូវក្នុងការឆ្លើយតបទៅនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ជាវិធីសាស្ត្រងាយៗនិងសាមញ្ញនៅក្នុងផលិតកម្មដំណាំស្រូវ ដែលកសិករអាចធ្វើបាននិងទទួលប្រាក់ចំណូលកើនឡើង។ ឯកសារណែនាំ "**ផលិតកម្មដំណាំស្រូវ និងការបន្សាំការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ**" នេះគឺជាសមិទ្ធផលថ្មីមួយរបស់កម្មវិធី ASPIRE ដែលភាពជោគជ័យក្នុងដំណើរការរៀបចំសៀវភៅនេះ គឺអាស្រ័យទាំងស្រុងទៅលើកិច្ចសហប្រតិបត្តិការ និងការចូលរួមនៃក្រុមការងារបច្ចេកទេសរបស់កម្មវិធី នៃអគ្គនាយកដ្ឋានកសិកម្ម/នាយកដ្ឋានផ្សព្វផ្សាយកសិកម្ម។

មេរៀនទី ១: ការជ្រើសរើសគ្រាប់ពូជ

១.គោលបំណង ឲ្យកសិករចេះ៖

- ❖ ជ្រើសរើសពូជត្រឹមត្រូវ សមស្របតាមលក្ខខណ្ឌភូមិសាស្ត្រ (ប្រព័ន្ធកៀរត្របរិស្ថាននៃដំណាំស្រូវ) សេដ្ឋកិច្ចគ្រួសារ តម្រូវការទីផ្សារ និងធន់ទៅនឹងអាកាសធាតុប្រែប្រួល រាំងស្ងួត ឬទឹកជំនន់។

២. ការជ្រើសរើសគ្រាប់ពូជ

- ពូជផ្តល់ទិន្នផលខ្ពស់មានក្លិនក្រអូប
- គ្រាប់ពូជសុទ្ធមានគុណភាព (ដំណុះគ្រាប់ពី ៨៥% ឡើងទៅ)
- រយៈពេលលូតលាស់ (ស្រូវស្រាល ឬស្រូវកណ្តាល)
- ពូជធន់ទ្រាំទៅនឹងការរាំងស្ងួត សត្វល្អិតចង្រៃ និងជម្ងឺ
- គុណភាពគ្រាប់អង្ករ និងរសជាតិ។

ក. ផ្អែកលើអាយុកាលដាំដុះពូជស្រូវចែកជា៣ក្រុម៖

- ❖ ពូជស្រូវស្រាល ពូជស្រូវកណ្តាល ពូជស្រូវធ្ងន់

ខ. ផ្អែកលើរយៈពន្លឺរបស់ថ្ងៃពូជស្រូវចែកជា២ក្រុម៖

❖ **ពូជមិនប្រកាន់រដូវ:**

- ដាំបានគ្រប់រដូវកាលដាំដុះ រដូវប្រាំងនិងវស្សា ការប្រែប្រួលអាយុកាលដាំដុះតិចតួច
- ពូជស្រូវស្រាល អាយុកាលពីដាំដល់ប្រមូលផល ចន្លោះពី៩០ ទៅ១១០ថ្ងៃ
  - ពូជសែនពិដោរ ពូជជលសា ពូជអ៊ីអ៊ែ៦៦ ជាដើម។ល។

ពូជស្រូវជលសារ

ពូជស្រូវ សែនពិដោរ

ពូជស្រូវ អ៊ីអ៊ែរ៦៦

ពូជស្រូវផ្ការំដួល

- **ពូជប្រកាន់រដូវៈ**
  - ពូជដាំបានតែម្តងក្នុងមួយឆ្នាំ នៅរដូវវស្សា
  - ពូជស្រូវកណ្តាលនិងស្រូវធ្ងន់ ដាំដុះពីខែមេសាដល់កក្កដា និងប្រមូលផលចាប់ពីពាក់កណ្តាលខែវិច្ឆិកា ដល់ចុងខែមករា ឬខែកុម្ភៈ។

គ. ផ្អែកលើក្លិនពូជស្រូវចែកជា២ក្រុមៈ

- **ពូជក្រអូបៈ**
  - ពូជមានក្លិនប្រហើរ ទាំងដងដើមនិងបាយពេលចម្អិន
  - **ពូជស្រូវស្រាល និងស្រូវកណ្តាលៈ** ពូជសែនពិដោរ ពូជផ្ការំដួល ពូជផ្ការំដេង ជាដើម។ល។ ពូជខ្លះមានក្លិនក្រអូបប្រហើរខ្លាំង និងខ្លះមានក្លិនក្រអូបប្រហើរស្រាល។
- **ពូជមិនក្រអូបៈ**
  - ពូជមិនមានក្លិនប្រហើរ ទាំងដើមដង និងបាយពេលចម្អិន
  - ពូជស្រូវស្រាល ស្រូវកណ្តាល និងស្រូវធ្ងន់

- **ពូជស្រូវស្រាលៈ** ពូជផលសា ពូជអ៊ីអ៊ែ៦៦ ពូជខា១៤។ល។
- **ពូជស្រូវកណ្តាលៈ** ពូជផ្កាច័ន្ទសែនសរ ពូជខា១ ពូជខា២ ។ល។
- **ពូជស្រូវធ្ងន់ៈ** ពូជរាំងជ័យ ពូជខា៤ ពូជខា៦ ។ល។

ពូជស្រូវរាំងជ័យ

ពូជស្រូវខា១៤

មេរៀនទី ២: ការរៀបចំពូជសម្រាប់ដាំដុះ

១.គោលបំណង ឲ្យកសិករចេះ៖

- ធ្វើដំណុះសាកគ្រាប់ពូជមុននិងយកទៅសាប
- បរិមាណគ្រាប់ពូជសម្រាប់ស្ទូង និងព្រោះ
- បច្ចេកទេសនៃការត្រាំនិងផ្អាប់គ្រាប់ពូជមុនដាំ ។

២. ការធ្វើដំណុះសាក

- យកគ្រាប់ដោយចៃដន្យ ៣កន្លែង ពីបាវស្រូវនីមួយៗ ខាងលើ កណ្តាល និងផ្នែកក្រោម នៃបាវ
- ច្របល់បញ្ចូលគ្នា ចាប់យក ១០០គ្រាប់ទាំងគ្រាប់ល្អ និងមិនល្អ អនុវត្ត៣សំណាក
- ដាក់គ្រាប់ស្រូវរាប់រួចក្នុងកែវ ឬចាន ចាក់ទឹកចូល ដល់លិច ពីលើគ្រាប់ពូជ ៣ស.ម កូរគ្រាប់ពូជឲ្យ សព្វគ្របទុកកន្លែងសុវត្ថិភាព
- ៣ ថ្ងៃក្រោយ រាប់ចំនួនគ្រាប់ដុះ និងមិនដុះ ចំនួនគ្រាប់ដុះសរុប ជាអត្រាដំណុះគ្រាប់ពូជ
- ដំណុះគ្រាប់ពូជឲ្យបាន ៨៥%គ្រាប់ដុះ។

គ្រាប់ពូជមិនល្អ និងដំណុះគ្រាប់

គ្រាប់ពូជល្អ និងដំណុះគ្រាប់

២. ការសំអាតគ្រាប់ពូជ

ការសំអាតគ្រាប់ពូជ

- គ្រាប់ពូជដំណុះទាប លាយសំដីច្រើន(គ្រាប់ស្បៀត)
- ចាក់គ្រាប់ពូជចូលក្នុងធុង ចាក់ទឹកចូលជិតពេញធុង
- កូរឲ្យសព្វ ស្រង់យកគ្រាប់អណ្តែតលើផ្ទៃទឹកចេញ
- គ្រាប់លិចក្នុងទឹកចាក់ទុកមួយកន្លែង
- បន្តធ្វើដល់អស់គ្រាប់ពូជ ដែលត្រូវយកទៅសាប។

❖ វិធីសាស្ត្រសំអាតគ្រាប់ពូជប្រើប្រាស់ល្បាយទឹកអំបិល៖

- ដាក់ស៊ុតមាន់ ឬស៊ុតទាល្អ ក្នុងធុងដាក់ទឹក (២ភាគ ៣)
- ចាក់អំបិលមួយចំនួនក្នុងទឹក កូរឲ្យរលាយ បន្តចាក់រហូតដល់ស៊ុតអណ្តែតលើផ្ទៃទឹក
- ចាក់គ្រាប់ពូជពាក់កណ្តាលធុង កូរឲ្យសព្វ កៀរយកសំដី គ្រាប់ស្មៅ យកគ្រាប់ស្រូវដែលអណ្តែតចេញ
- ស្រង់គ្រាប់លិចក្នុងធុងទុកមួយកន្លែង ធ្វើសរើសរហូតអស់គ្រាប់ពូជដែលត្រូវយកទៅសាប
- គ្រាប់ពូជប្រឡាក់ជាតិអំបិល លាងទឹកឲ្យស្អាតមុនយកទៅត្រាំ ការពារមិនឲ្យប៉ះពាល់ដំណុះគ្រាប់។

១ ២ ៣ ៤

វិធីសាស្ត្រប្រើប្រាស់ល្បាយទឹកអំបិល

៣. ត្រៀមបរិមាណពូជដែលត្រូវការសម្រាប់ដាំ

គ្រាប់ពូជដុះបានពី៨៥ %ឡើងប្រើក្នុងមួយហិកតា:

- ២០គីឡូក្រាម សម្រាប់ស្រូវសន្ទូង
- ៨០គីឡូក្រាម សម្រាប់ស្រូវពង្រោះ (ស្រូវប្រកាន់រដូវ)
- ១២០គីឡូក្រាម សម្រាប់ស្រូវស្រាលពង្រោះមិនប្រកាន់រដូវ
- ការថយចុះនៃអត្រាដំណុះគ្រាប់ពូជ ៥% ត្រូវបង្កើនគ្រាប់ពូជសម្រាប់ដាំដុះចន្លោះពី ៥ ទៅ១០គ.ក្រ ក្នុងផ្ទៃដីមួយហិកតា ឬច្រើនជាងនេះ។

៤. ការត្រាំនិងផ្អាប់គ្រាប់ពូជមុនដាំ

- បណ្តុះគ្រាប់ពូជមុនដោយច្រកគ្រាប់ ដែលសម្រិតសម្រាំងក្នុងបាវ ឬថង់ក្រណាត់ ត្រាំទឹក២៤ម៉ោង ស្រង់មកផ្អាប់ (ទាំងបាវ) ២៤ម៉ោង
- យកបាវក្រចៅ ឬចំបើងគ្របពីលើដើម្បីបង្កើនកំដៅ ឲ្យស្រូវពូជដុះលូតលាស់ល្អ
- លើកត្រឡប់បាវស្រូវពីលើចុះក្រោម ក្នុង១២ម៉ោងម្តង និងស្រោចទឹកផ្សើមតិចៗ ជាប្រចាំ។

៥. គុណសម្បត្តិនៃការប្រើប្រាស់ពូជសុទ្ធគុណភាពល្អ

- មានសារធាតុបម្រុង គ្រប់គ្រាន់ សំណាបលូតលាស់ និងមានសុខភាពល្អ
- ដើមស្រូវដុះលូតលាស់បានស្មើគ្នា
- កើនទិន្នផលពី ១៥% ទៅ ២០%
- ងាយលក់នៅទីផ្សារ ឬរោងម៉ាស៊ីនកិនស្រូវ មានតម្លៃល្អជាងស្រូវដែលមិនសុទ្ធ
- អត្រាអង្ករមានកម្រិតខ្ពស់ពេលកិន
- គុណភាពអង្ករល្អសមស្របទៅនឹងតម្រូវការទីផ្សារ មានតម្លៃខ្ពស់។

ពូជសុទ្ធ ស្រូវដុះលូតលាស់ល្អ

គុណភាពអង្ករល្អ

មេរៀនទី ៣: ការរៀបចំថ្នាលសំណាប

១.គោលបំណង ឲ្យកសិករចេះ៖

- ជ្រើសរើសនិងរៀបចំទីកន្លែងសម្រាប់សាបសំណាប
- បច្ចេកទេសនៃការធ្វើថ្នាលសំណាប និងការថែទាំសំណាបឲ្យបានល្អ ។

២.ការជ្រើសរើសនិងរៀបចំទីកន្លែងសម្រាប់សាប

- ងាយស្រួល បញ្ចេញបញ្ចូលទឹក (ពេលរាំងស្ងួត ឬទឹកជំនន់) ការពារសត្វពាហនៈ និងបក្សី
- ដីថ្នាលមានជីជាតិល្អ (ដងដើមមានសុខភាពល្អ អាចធន់ទ្រាំ និងគ្រោះរាំងស្ងួតរយៈពេលខ្លី)
- ឆ្ងាយពីម្លប់រុក្ខជាតិ ពីស្រែធ្វើថ្នាលពូជផ្សេងគ្នា ឬខ័ណ្ឌចែកដាច់ដោយភ្លឺ
- ផ្ទៃដីសាបសំណាប ៤០០ម៉ែត្រការ៉េ ឬ៤អា គ្រាប់ពូជ២០គីឡូសម្រាប់សាប និងស្ទូង លើផ្ទៃដី១ហិកតា។

៣.ការធ្វើថ្នាលសំណាប

ក.ថ្នាលគោក

- បំផុសដីឲ្យហ្មត់រួច ហាលថ្ងៃ ៧-១០ថ្ងៃ សំអាតស្មៅ ពង្រាបដីរាបស្មើល្អ
- ជីកំប៉ុស្ត ២០០គីឡូក្រាម លាយផេះអង្កាម ១០០គីឡូ សម្រាប់ថ្នាល១០០ម៉ែត្រការ៉េ
- ទីតាំងក្បែរប្រភពទឹក ពន្លឺថ្ងៃគ្រប់គ្រាន់ រងទទឹង១ម៉ែត្រ ទៅ១,២ម៉ែត្រ
- គ្រាប់ពូជសាប០,១គីឡូក្រាម (១ខាំ) សម្រាប់ថ្នាលទំហំ១ម៉ែត្រការ៉េ

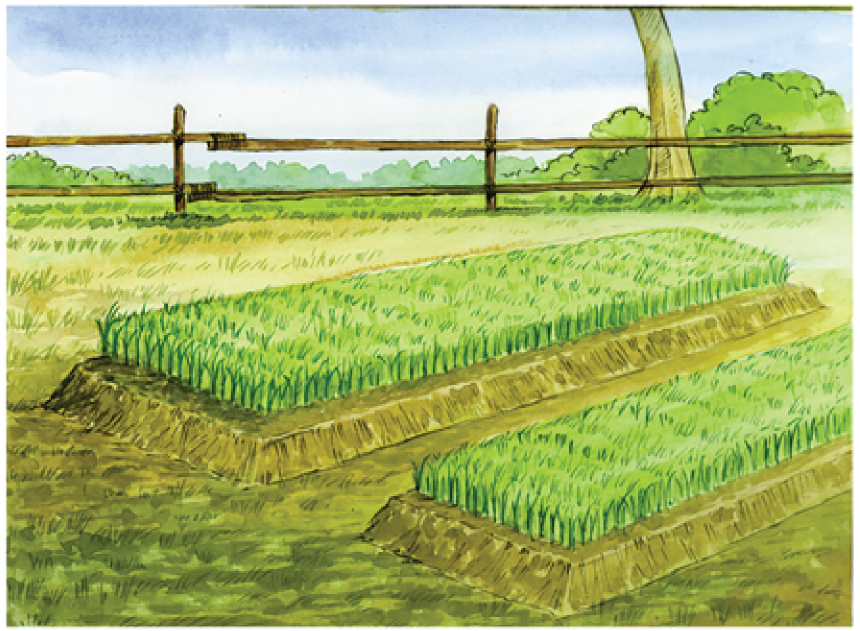

ការរៀបចំថ្នាលគោក

- ស្ទូងលើដី១ហិកតា សាបពូជ២០គីឡូក្រាម ថ្នាលសំណាប ២០០ម៉ែត្រការ៉េ ។

ខ.ថ្នាលដាប៉ុក

- ល្បាយដី៖ ដី៥០% ជីកំប៉ុស្ត៣០% ផេះអង្កាម ២០% លាយឲ្យសព្វល្អ
- ដាក់បន្ទះឫស្សី៣ ស.ម សងខាងការពារដី គ្រាប់ពូជហូរចេញពីថ្នាល
- ក្រាលប្លាស្ទិក ឬស្លឹកឈើទ្រាប់បាតក្រោមរង កំពស់ ៥-៧សម
- ថ្នាលទទឹង ១ម៉ែត្រ បណ្តោយតាមតម្រូវការ
- ចាក់ល្បាយដី បានលាយច្របល់លើផ្ទៃថ្នាល កម្ពស់ ៣ ស.ម កៀរពង្រាបស្មើល្អ
- ប្រើពូជសាប ក្នុង១ម៉ែត្រការ៉េ ០,៥គីឡូក្រាម
- សាបរយៈពេល ៧ទៅ១០ថ្ងៃ ទើបដកយកទៅស្ទូង
- ស្ទូងលើដី១ហិកតា សាបពូជ២០គីឡូក្រាម លើថ្នាលសំណាប ២០០ម៉ែត្រការ៉េ ។

៤. ការថែទាំសំណាប

- ស្រោចទឹកជាប្រចាំ ១ថ្ងៃ ២ដង (ព្រឹកម្តង ល្ងាចម្តង) ស្រោចឲ្យសើមល្មម
- សំណាញ់ហាបាព័ទ្ធជុំវិញរងការពារសត្វ
- ពិនិត្យជាប្រចាំសត្វល្អិតស៊ីបំផ្លាញដំណាំស្រូវ រហូតដល់ដកយកទៅស្ទូង។

រៀបចំថ្នាល និងគ្របកៅស៊ូលើថ្នាល

ចាក់ល្បាយដីបំពេញថ្នាល

សាបគ្រាប់ពូជ រោយផេះអង្កាម និងពង្រាបថ្នាល

ការស្រោចទឹក

ថ្នាលសំណាបដាប៉ុក

សន្ទូងដុះលូតលាស់ល្អ

មេរៀនទី ៤: ការរៀបចំដី និងការដាក់ជីទ្រាប់បាត

១.គោលបំណង ឲ្យកសិករចេះ៖

- បច្ចេកទេសរៀបចំដីសម្រាប់ស្ទូង សម្រាប់ដាំ ឬព្រោះ
- អត្ថប្រយោជន៍នៃការដាក់ជីទ្រាប់បាត ការភ្ជួរលប់គល់ជញ្ជ្រាំង
- ការបង្កើនសារធាតុចិញ្ចឹម (អាសូត) នៅក្នុងដី និងបង្កើតឲ្យមានអតិសុខុមប្រាណ និងបង្កើនឲ្យដីធូរ

២. ការរៀបចំដីសម្រាប់ស្ទូង

❖ ភ្ជួរលើកទី១

- ភ្ជួរចាប់ពីខែ កក្កដា ដល់សីហា ។ ភ្ជួរជម្រៅយ៉ាងតិច ១៥ស.ម រាស់ពង្រាបឲ្យបានស្មើល្អ ដើម្បី៖
    - កប់បញ្ចូលស្មៅ កាកសំណល់រុក្ខជាតិផ្សេងៗទៅក្នុងដីឲ្យរលួយ ក្លាយជាជីសម្រាប់ដំណាំស្រូវ
    - ងាយស្រួលគ្រប់គ្រងទឹក ជួយហាលដី ឲ្យស្ងួត បង្កើតឲ្យមានជីជាតិ និងខ្យល់ចេញចូល
    - លាយច្របល់ ឬកប់បញ្ចូលជីធម្មជាតិទៅក្នុងដី បង្កើតឲ្យមានអតិសុខុមប្រាណ និងបង្កើនឲ្យដីធូរ
    - បង្កើនសុខភាពប្រព័ន្ធឫសស្រូវ ជួយកំចាត់ការលូតលាស់ស្មៅចង្រៃ។

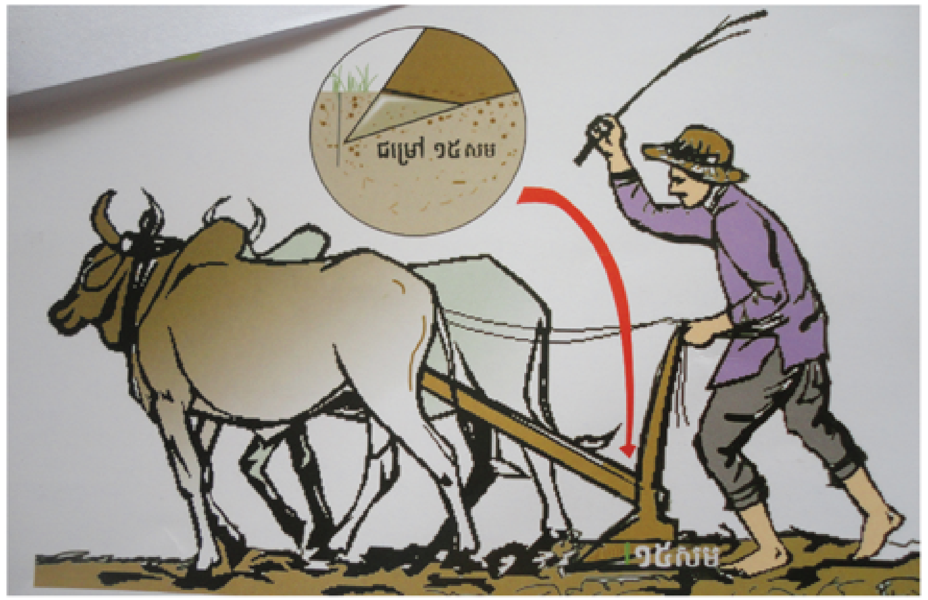

ភ្ជួរដីជម្រៅយ៉ាងតិច ១៥ សង្ទីម៉ែត្រ

លាយច្របល់ ឬកប់បញ្ចូលជីធម្មជាតិទៅក្នុងដី

❖ ភ្ជួរលើកទី២

- បន្ទាប់ពីភ្ជួរលើកទី១ ពី១២ទៅ១៥ថ្ងៃ
- មុនភ្ជួរបាចជីទ្រាប់បាតជាមុន រួចភ្ជួរ រាស់ និងកៀរដីស្រែឱ្យរាបស្មើល្អមុនស្ទូង
- ជីទ្រាប់បាត ដេ-អា-ប៉េ (DAP: 18-46-0) ៧៥គ.ក្រ និងជីប៉ូតាស្យូម (KCL: 0-0-60) ២៥គ.ក្រ ផ្ទៃដីមួយហិកតា ។

ជី ដេ អា ប៉េ
៧៥គីឡូក្រាម

ជី ប៉ូតាស្យូម
២៥គីឡូក្រាម

ការរៀបចំដីស្រែបានរាបស្មើល្អ

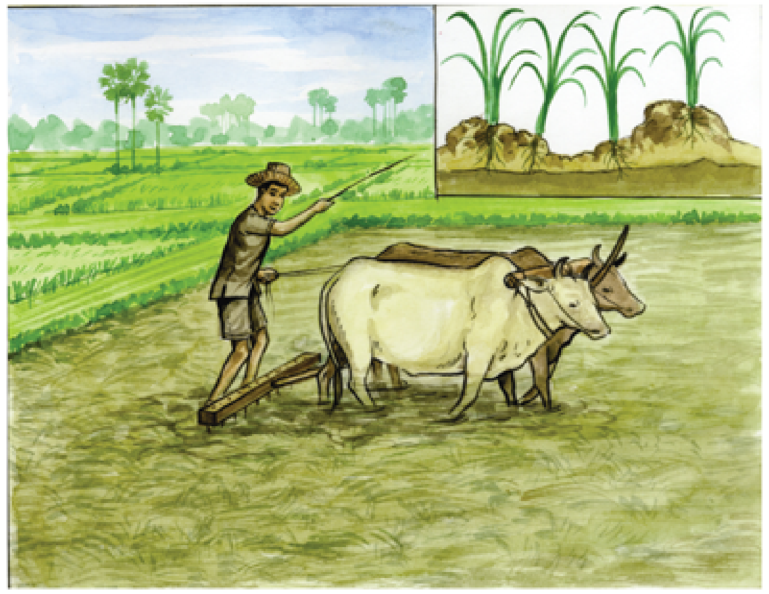

ការរៀបចំដីស្រែមិនបានរាបស្មើល្អ

៣. ការរៀបចំដីសម្រាប់ដាំ ឬព្រោះ ធ្វើឡើងយ៉ាងហោចណាស់ឱ្យបាន២ដង

❖ ភ្ជួរលើកទី១

- ដើមរដូវវស្សា ពីខែមេសា និងខែ ឧសភា
- ភ្ជួរឱ្យជ្រៅ ត្រឡប់ដីពីក្រោមឡើងលើ លប់កប់ជីធម្មជាតិដែលបានដាក់
- ភ្ជួរជម្រៅយ៉ាងតិច ១៥ស.ម រាស់ពង្រាបឲ្យស្មើល្អដើម្បី៖

- កប់បញ្ចូលស្មៅ និងកាកសំណល់រុក្ខជាតិផ្សេងៗទៅក្នុងដីឲ្យរលួយ ក្លាយជាជីសម្រាប់ដំណាំស្រូវ
- ងាយស្រួលក្នុងការគ្រប់គ្រងទឹក
- ជួយហាលដី ឲ្យស្ងួត បង្កើតឲ្យមានជីជាតិ និងខ្យល់ចេញចូល
- លាយច្របល់ ឬកប់បញ្ចូលជីធម្មជាតិទៅក្នុងដី បង្កើតឲ្យមានអតិសុខុមប្រាណ និងបង្កើនឲ្យដីធូរ
- បង្កើនសុខភាពប្រព័ន្ធឫសស្រូវ ជួយកំចាត់ការលូតលាស់របស់ស្មៅចង្រៃ។

❖ ភ្ជួរលើកទី២

- បន្ទាប់ពីភ្ជួរលើកទី១ បាន១២ទៅ១៥ថ្ងៃ
- មុនភ្ជួរលើកទី២ ត្រូវបាចជីទ្រាប់បាតជាមុន រួចភ្ជួររាស់ និងកៀរដីស្រែឱ្យបានស្មើល្អដើម្បីលប់ជី
- ជីទ្រាប់បាត ដេ-អា-ប៉េ (DAP: 18-46-0) ៧៥គ.ក្រ និងជីប៉ូតាស្យូម (KCL: 0-0-60) ២៥គ.ក្រ ផ្ទៃដីមួយហិកតា។
- ព្រោះគ្រាប់ពូជស្ងួត។

ជី ដេ អា ប៉េ
៧៥គីឡូក្រាម

ជី ប៉ូតាស្យូម
២៥គីឡូក្រាម

រាស់ និងកៀរដីស្មើល្អសម្រាប់ព្រោះ

មេរៀនទី ៥: បច្ចេកទេសដាំដុះ

១.គោលបំណង ឲ្យកសិករដឹងពី បច្ចេកទេសដាំស្រូវមាន៖

- ដាំតាមពាក់កណ្តាលស្វ័យប្រវត្តិ
- ស្ទូងដោយដៃ ដែលមានដាក់ខ្សែជាបន្ទាត់ និងព្រោះគ្រាប់ស្ងួត
- ការដាំដោយម៉ាស៊ីន

២. ការស្ទូង

❖ អាយុសំណាប

- អាយុកាលស្រូវដកយកទៅស្ទូង ១៥-២០ថ្ងៃ
- ស្ទូងតាមវិធី ប្រព័ន្ធប្រពលវប្បកម្មដំណាំស្រូវតាមគោលការណ៍ធម្មជាតិ (ប-វ-ស SRI) អាយុពី ១២-១៥ថ្ងៃ គ្រប់ប្រភេទស្រូវ។

❖ ការដកនិងជ្រើសរើសសំណាបសម្រាប់ស្ទូង

- សំណាបមានសុខភាពល្អ ថ្លោស មិនមានសត្វល្អិតឬជម្ងឺ
- ដកថ្នមៗមិនឱ្យបាក់ដើមសំណាប ធ្វើឱ្យអត្រាដុះថយចុះ ឬដុះយឺតពេលស្ទូងរួច
- ដកភ្លាមស្ទូងភ្លាម ឬផ្អាប់គល់សំណាបតែមួយយប់។

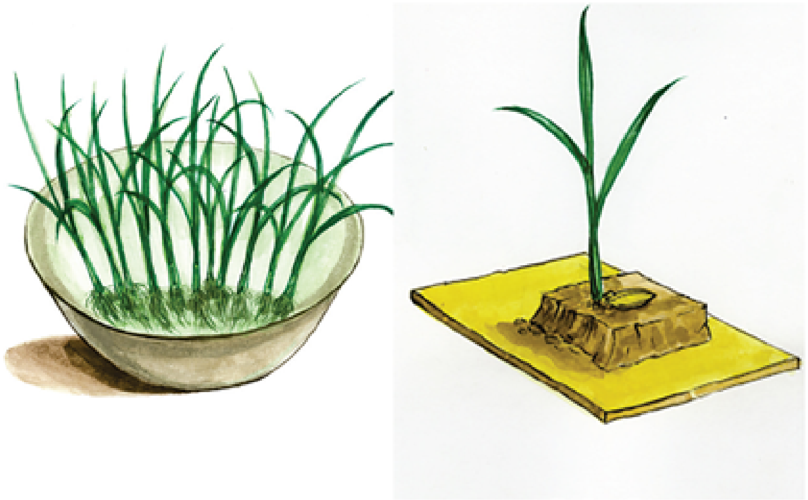

ជ្រើសរើស និងដក សំណាបសុខភាពសម្រាប់ស្ទូងល្អ

❖ របៀបស្ទូង និងចន្លោះគុម្ពសន្ទូង

- ស្ទូងជាជួរត្រង់ ឬមុំចង្ក្រាន ស្ទូងពី ១-៣ដើម ក្នុងមួយគុម្ព
- ស្ទូងឲ្យឬសចូលទៅក្នុងដី ជម្រៅ ១ ទៅ២សង្ទីម៉ែត្រ
- ស្ទូងចន្លោះគុម្ព ប្រែប្រួលទៅតាមប្រភេទដី និងប្រភេទពូជស្រូវ៖
  - ស្រូវស្រាល ចន្លោះពី ១៥ស.ម x ១៥ស.ម

- ស្រូវកណ្តាល ចន្លោះពី ២០ស.ម X ២០ស.ម
- ស្រូវធ្ងន់ ចន្លោះពី ២៥ស.ម X ២៥ស.ម

- រក្សាសំណាប ១-២កណ្តាប់នៅជ្រុងស្រែសម្រាប់ការជួសសន្ទូង។

ស្ទូងជ្រៅនិងបត់ឫស ☒

ស្ទូងរាក់មិនបត់ឫស ☑

ការស្ទូងជាជួរ និងចន្លោះគុម្ពសមស្រប

❖ ការស្ទូងស្រូវតាមបច្ចេកទេស ផ្តល់សារៈប្រយោជន៍:

- សន្ទូងទទួលបានជីជាតិ និងពន្លឺថ្ងៃស្មើគ្នា ងាយស្រួលធ្វើស្មៅដោយឧបករណ៍ធ្វើស្មៅ
- សន្ទូងលូតលាស់បានស្មើគ្នាល្អ បែកគុម្ពច្រើន ក្នុងស្រែមានខ្យល់ចេញចូលបានល្អ
- ធន់និងសត្វល្អិត ចំណាយពូជតិច
- បន្សាំបានទៅនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។

សន្ទូងដុះលូតលាស់ល្អ

៣. ការដាំ ឬការព្រោះ

❖ ការដាំ ឬការព្រោះគ្រាប់ពូជសើម (ស្រែមានប្រព័ន្ធស្រោចស្រព)

- ភ្ជួរលើកទី២ ត្រៀមដាំដុះបន្ទាប់ ដាក់ជីទ្រាប់បាត រាស់យកស្មៅចេញ កៀរដីស្មើសព្វល្អ
- ត្រាំគ្រាប់ពូជឱ្យដុះពន្លកមាត់ចាប(១យប់ ១ថ្ងៃ) មុនយកទៅដាំឬព្រោះ
- ផ្អាប់គ្រាប់ពូជដុះពន្លកមាត់ចាប១ ថ្ងៃ
- ដីស្រែសើមផុកៗមានទឹកតិចៗ។ ប្រើឧបករណ៍ដាំគ្រាប់ជាជួរ (Drum Seeder) សម្រាប់ប្រើគ្រាប់ពូជសើម ។

- ប្រើពូជ៨០គ.ក្រ ស្រូវពង្រោះរដូវវស្សា ឬ១២០គ.ក្រស្រូវស្រាលពង្រោះ
- អនុវត្តខែកញ្ញា ។ ក្រោយពីអូសដាំ ៧ ថ្ងៃបញ្ចូលទឹក ដើម្បីឲ្យស្រូវដុះល្អឬសរឹងមាំ។
- ប្រើគ្រាប់ពូជសើមមិនធ្វើឱ្យខូចគ្រាប់ពូជដោយរលួយ ជំរុញការលូតលាស់ស្រូវបានលឿន។

គ្រាប់ពូជដុះមាត់ចាប

អូសដាំដោយឧបករណ៍ដាំគ្រាប់

បង្ហើនជម្រៅទឹកតែត្រូវឲ្យមិនលិចកូនសំណាប

មានទឹកស្រូវដុះល្អឬសរឹងមាំ

❖ ការដាំ ឬការព្រោះគ្រាប់ពូជស្ងួត (ស្រែគ្មានប្រព័ន្ធស្រោចស្រព រំពឹងទឹកភ្លៀង)

- ភ្ជួរលើកទី២ត្រៀមដាំដុះបន្ទាប់ដាក់ជីទ្រាប់បាត រាស់យកស្មៅចេញ កៀរដីឲ្យស្មើសព្វល្អ
- ពូជ៨០គ.ក្រស្រូវពង្រោះរដូវវស្សា ឬ១២០គ.ក្រសម្រាប់ស្រូវស្រាលពង្រោះ
- ហាលថ្ងៃ ១-២ម៉ោងសិនមុនដាំឬព្រោះ
- ព្រោះគ្រាប់ពូជស្ងួត ឱ្យស្មើនិងសព្វល្អ

ការព្រោះគ្រាប់ស្រូវដោយដៃ

អូសដាំដោយឧបករណ៍ដាំគ្រាប់

- គ្រប់គ្រងទឹក រាស់លប់គ្រាប់ពូជព្រោះ កប់ចូលជ្រៅក្នុងដី រក្សាគ្រាប់ក្នុងដីបានយូរ ដុះបានល្អពេលជួបការរាំងស្ងួតរយៈពេលយូរ ។
- ប្រើម៉ាស៊ីនដាំទំនើប អស់គ្រាប់ពូជតិច នៃឧបករណ៍ដាំគ្រាប់ជាជួរ (Drum Seeder) ដែរ ប្រើគ្រាប់ស្ងួតពូជ៦០-៨០គីឡូក្រាម ក្នុង១ហិកតា។

មេរៀនទី ៦: ការគ្រប់គ្រង និងថែទាំ

១.គោលបំណង ឲ្យកសិករចេះពី៖

- វិធានការក្នុងការគ្រប់គ្រងបរិមាណទឹកនៅក្នុងវាលស្រែ ដើម្បីការពារទៅនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ
- ការគ្រប់គ្រងស្មៅចង្រៃសត្វល្អិត និងជម្ងឺ
- ដំណាក់កាលនៃការបាចជីបំប៉ន

២.ការគ្រប់គ្រងទឹក

- **ស្រូវសន្ទូង៖** រក្សាទឹក ៣-៥ស.ម បន្ទាប់ពីស្ទូងរួចពី ៣-៧ថ្ងៃ
  - បង្កើន២០ស.មសម្រាប់ស្រូវស្រាល
  - ៣០ស.មសម្រាប់ស្រូវកណ្តាលនិងស្រូវធ្ងន់ ដំណាក់កាលស្រូវបែកគុម្ពរហូតដល់ស្រូវទុំ
- **ស្រូវពង្រោះ ឬស្រូវដាំ៖** ស្រូវនឹងដុះល្អពី ៣-៥ថ្ងៃ បើដីស្រែមានសំណើមគ្រប់គ្រាន់
  - រក្សាសំណើមក្នុងស្រែបង្កើនកំពស់ទឹក ៣-៥ស.ម ស្រូវអាយុ៧-១០ថ្ងៃ
  - បន្តរក្សាកំពស់ទឹក២០ស.មស្រូវស្រាល
  - ៣០ស.មស្រូវកណ្តាលនិងស្រូវធ្ងន់ ដំណាក់កាលស្រូវបែកគុម្ពដល់ស្រូវទុំ
- ភ្លៀងមិនគ្រប់គ្រាន់ឬរាំងស្ងួត ត្រូវផ្សើមដីស្រែគ្រាន់តែស្រោចស្រព្វខ្លះៗ បន្តការលូតលាស់របស់ដំណាំស្រូវ
- តំបន់មានភ្លៀងពុំសូវទៀងទាត់ ឆាប់រីងស្ងួតត្រូវ៖
  - ថែទាំភ្លឺឲ្យបានល្អ តែកុំរក្សាទឹកទុកច្រើនពេក (ក្នុងវគ្គលូតលាស់)
  - កំចាត់ស្មៅចង្រៃឲ្យអស់ពីស្រែ
  - ប្រសិនធ្វើទៅបាន គួរជីកស្រះក្នុងស្រែទំហំ ២០ម៉ែត្រ x ១០ម៉ែត្រ

ការថែទាំភ្លឺស្រែ គ្រប់គ្រងទឹក និងកំចាត់ស្មៅ

❖ វិធានការ គ្រប់គ្រងបរិមាណទឹកនៅក្នុងវាលស្រែ

- រៀបចំដីស្រែឲ្យរាបស្មើ លើកភ្លឺស្រែខ្ពស់តាមតម្រូវការបរិមាណទឹកទុកក្នុងស្រែ
- ជីកប្រឡាយតូចៗជុំវិញវាលស្រែ និង ជីកស្រះទឹកមួយតូច ស្តុកទឹកទុក
- ទឹកដក់ជាប្រចាំក្នុងស្រែ ឆ្លើយតបសេចក្តីត្រូវការដំណាំស្រូវ បន្ថយធ្វើឱ្យដើមស្រូវ អន់កម្លាំង បាត់បង់ទិន្នផល ទប់ស្កាត់ការដុះលូតលាស់ស្មៅចង្រៃ បង្កើនប្រសិទ្ធភាពដីក្នុងការស្រូបយកជីជាតិ អាសូត។

កូនប្រឡាយរក្សាទឹកដក់ក្នុងស្រែ

❖ សារៈប្រយោជន៍ការធ្វើដីឲ្យរាបស្មើ និងលើកភ្លឺស្រែ

- រៀបចំដីស្រែរាបស្មើ ដំណាំស្រូវទទួលបានទឹកស្មើគ្នា
- ភ្លឺស្រែជួយរក្សាទឹកនៅក្នុងស្រែនីមួយៗ
- ភ្លឺស្រែអាចបញ្ចេញបញ្ចូលទឹកបាន (ទឹកហួសពីសេចក្តីត្រូវការប្រសិនបើភ្លៀងច្រើនពេក)

ស្រូវទទួលបានទឹកស្មើល្អ

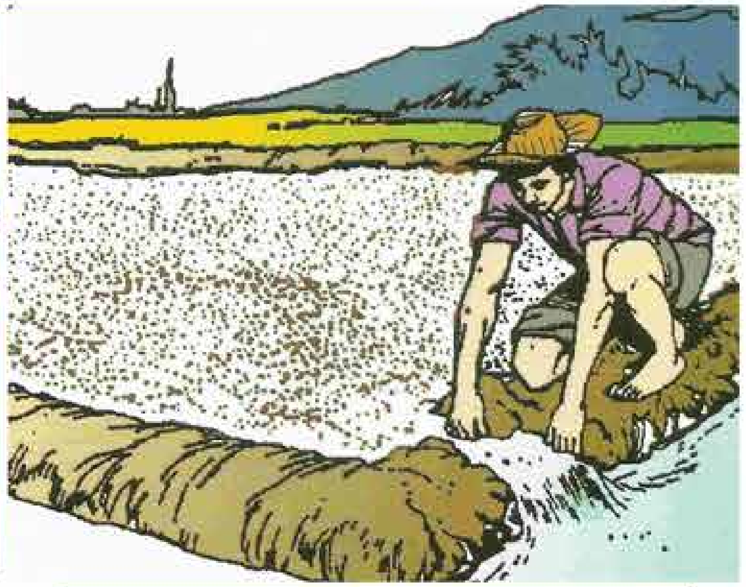

ការបញ្ចេញបញ្ចូលទឹកក្នុងស្រែ

❖ សារៈប្រយោជន៍នៃការជីកប្រឡាយនៅជាប់វាលស្រែ និង/ស្រះទឹកតូច

- ប្រឡាយទឹក និងស្រះទឹកអាចជួយស្តុកទឹក សម្រាប់ប្រើប្រាស់ ប្រសិនបើមានកូនរដូវប្រាំងកើតឡើងនៅក្នុងរដូវវស្សា
- ប្រឡាយទឹកអាចបញ្ចេញបញ្ចូលទឹក ដែលលើសពីសេចក្តីត្រូវការ ចេញពីវាលស្រែ ។

ស្រះទឹក ប្រឡាយការពារកូនរដូវប្រាំង

៣.ការគ្រប់គ្រងស្មៅចង្រៃ

- រៀបចំដីស្រែបានស្អាត និងរាបស្មើ
- ធ្វើស្មៅបំផុសដីយ៉ាងតិច២ដង ដោយដៃ ឬប្រើឧបករណ៍ធ្វើស្មៅ (នាគស្រែ)
- ការធ្វើស្មៅបំផុសដីលើកទី១ ក្រោយស្ទូង១៥ថ្ងៃ សំខាន់ ជួយធ្វើឲ្យដីផុស មានខ្យល់ចេញចូល និងធ្វើឲ្យឫសលូតលាស់បានល្អ។
- អនុវត្តពី ២-៣ដង មួយវដ្តជីវិតស្រូវ ពេលស្រូវដុះ ឬស្ទូងរួច ៧-១០ថ្ងៃ និងវគ្គស្រូវបែកគុម្ព និងកកើតកួរ
- ដកពូជស្រូវលាយចេញ ។

ឧបករណ៍ធ្វើស្មៅនាគស្រែ

៤.ការគ្រប់គ្រងសត្វល្អិត និងជម្ងឺ

- គ្រប់គ្រងស្មៅចង្រៃ ពិនិត្យវត្តមានសត្វល្អិត និងជម្ងឺធ្វើដំណាលគ្នា
- ស្វែងរកជំនួយបច្ចេកទេស ពីភ្នាក់ងារផ្សព្វផ្សាយកសិកម្មដែលនៅជិតបំផុត ក្នុងករណីមានបញ្ហាធ្ងន់ធ្ងរ។

៥. ការបាចជីបំប៉ន

- ប្រើជីធម្មជាតិពុកផុយល្អសម្រាប់បាចបំប៉នដំណាំស្រូវបានដែរ វាជួយកែលំអដី ជួយបង្កើតសំណើមដី និងគម្របដី និងជួយកាត់បន្ថយការបាត់បង់ដី
- ករណីគ្មានការបំផ្លាញពីសត្វល្អិត ជម្ងឺ ឬពុលសារធាតុក្នុងដី ប្រើជីអ៊ុយរ៉េពី ៥០-១០០គ.ក្រ ក្នុង១ហិកតា បាច២ដំណាក់កាលៈ

❖ ដំណាក់កាលទី១

- **ស្រូវសន្ទូងៈ** បន្ទាប់ពីស្ទូង១២-១៥ថ្ងៃពូជស្រូវស្រាល និងពី២៥-៣០ថ្ងៃពូជស្រូវកណ្តាលនិងពូជស្រូវធ្ងន់
- **ស្រូវពង្រោះៈ** បន្ទាប់ពីដុះ ២០-២៥ថ្ងៃពូជស្រូវស្រាល និងពី៣០-៣៥ថ្ងៃពូជស្រូវកណ្តាលនិងពូជស្រូវធ្ងន់
- កម្រិតជីដែលត្រូវប្រើ គឺពី ២៥-៥០គ.ក្រ ក្នុងមួយហិកតា

- បាចពេលមានទឹកក្នុងស្រែជម្រៅពី ៣-៥ស.ម។

❖ **ដំណាក់កាលទី២**

- បាចក្នុងដំណាក់កាលស្រូវបែកគុម្ព ឬដំណាក់កាលស្រូវកកើតកួរ
- ប្រើជី ២៥-៥០គ.ក្រ ក្នុង១ហិកតា
- បាចពេលមានទឹកក្នុងស្រែជម្រៅពី ១០-១៥ស.ម។

ការបាចជីបំប៉ន

❖ **អត្ថប្រយោជន៍នៃការដាក់ជីទ្រាប់បាត**

- ធ្វើឱ្យប្រព័ន្ធឫសស្រូវដុះចាក់ទៅក្រោមបានជ្រៅ និងធានាការរស់បានយូររបស់ដណាំស្រូវនៅពេលជួបគ្រោះរាំងស្ងួតរយៈពេលវែង
- ការប្រើប្រាស់ជីលើសកម្រិត បណ្តាលឲ្យមានការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ តាមរយៈការកើនឧស្ម័ននីត្រូហ្សែនដែលមានអំណាចខ្លាំងជាងឧស្ម័នកាបូនិច ដល់ ៣០០ដង ការប្រើប្រាស់ជីត្រឹមត្រូវមានពេលវេលាកំណត់ និងបរិមាណឲ្យបានច្បាស់លាស់ ត្រឹមត្រូវ។

៦.គុណសម្បត្តិនៃការភ្ជួរលប់គល់ជញ្ជ្រាំង

- ធ្វើឲ្យដីផុសល្អ
- អាចរក្សាសំណើមក្នុងដីបានយូរ
- ជួយបង្កើនជីជាតិដី
- បន្ថយការចំណាយក្នុងការទិញជីគីមី និង
- ជួយរក្សាបរិស្ថានបានល្អ។

ការភ្ជួរលប់គល់ជញ្ជ្រាំង

មេរៀនទី ៧: ការប្រមូលផល និងការទុកដាក់គ្រាប់ស្រូវ

១.គោលបំណង ឲ្យកសិករចេះពី៖

- បច្ចេកទេសការប្រមូលផលស្រូវ និងការទុកដាក់គ្រាប់ស្រូវ
- អត្ថប្រយោជន៍នៃការគ្រប់គ្រងចំបើង និងជញ្ជ្រាំង

៣. ការប្រមូលផល និងការទុកដាក់គ្រាប់ស្រូវ

ប្រមូលផលស្រូវទុំ

ហាលគ្រាប់ស្រូវ

- ស្រូវស្រាលៈ ៩០-១០០ថ្ងៃនៅរដូវប្រាំង ពី១០០-១១០ ថ្ងៃនៅរដូវវស្សា ចាប់ពីថ្ងៃដាំ ដល់ប្រមូលផល (ពូជសែនពិដោរ អ៊ីអ៊ែ៦៦ និងផលសា)
- ស្រូវកណ្តាលៈ ពូជប្រកាន់រដូវ ប្រមូលផលចន្លោះពីចុងខែតុលា ដល់ ចុងខែវិច្ឆិកា
- ស្រូវធ្ងន់ៈ ពូជប្រកាន់រដូវ ប្រមូលផលចន្លោះ ចុងខែធ្នូ ដល់ចុងខែមករា
- គ្រាប់ស្រូវទុំព័ណលឿង៨៥% នៃកួរនីមួយៗ រឹងមិនស្រួយពេលខាំ សំណើមក្នុងគ្រាប់ពី២០-២២%
- បោកបែនបន្ទាប់ច្រូត ហាលគ្រាប់ស្រូវ ២-៣ថ្ងៃ សំណើមគ្រាប់១៤% ស្ងួតល្អ រឹងមិនស្រួយបាក់ពេលខាំ
- ញីបំបែកគ្រាប់ស្រូវ ដោយកែងជើង គ្រាប់ស្រូវដាច់ចេញពីសំបក៨៥-៩៥% ស្ងួតល្អមរក្សាទុកបាន
- ដាក់ក្នុងបាវក្រចៅ ឬ ជង្រុកស្ងួត មានខ្យល់ចេញចូលល្អ ការពារការបំផ្លាញពីសត្វល្អិត (ខ្មូត) កណ្តុរ និងកត់ថ្ងៃ ខែ ប្រមូលផល នៅលើបាវស្រូវ ឬជង្រុក។

ការទុកដាក់គ្រាប់ស្រូវ

៤. ការគ្រប់គ្រងចំបើង

- ប្រមូលទុកធ្វើជីកំប៉ុស្ត ចំណីសត្វ គោ ក្របី សម្រាប់ដំណាំ និងប្រើប្រាស់ចាំបាច់នានា
- ជៀសវាងការដុតជញ្រ្ជាំង ចំបើង និងកាកសំណល់ក្នុងស្រែ ចោលនាំឲ្យបាត់បង់ជីជាតិដី បំពុលអាកាសធាតុ និងបរិយាកាសជុំវិញ ធ្វើឲ្យបាត់បង់ជីវចម្រុះក្នុងដី ជាកត្តាសំខាន់ធ្វើឲ្យដីមានជីជាតិ និងមានសំណើមល្អ និងមិនឲ្យហូរច្រោះដីជាតិដី។

ចំបើងជាចំណីគោ ក្របី

ដុតជញ្រ្ជាំង ចំបើង នាំឲ្យបាត់បង់ជីជាតិដី

៥.ការលក់ស្រូវ

- លក់ស្រូវសើម បន្ទាប់ពីប្រមូលផលនៅវាលស្រែ បន្ថយការចំណាយបានលុយភ្លាមៗ និងសួរតម្លៃទីផ្សារឲ្យបានត្រឹមត្រូវ
- លក់ស្រូវស្ងួត ចំណេញច្រើនជាងលក់ស្រូវសើម ពិចារណាទីតាំងទុកដាក់ សម្ភារៈ ពេលវេលា និងតម្រូវការថវិកាមកវិញ
- ការឡើងចុះនៃតម្លៃស្រូវចំណីលើទីផ្សារសេរី មុននឹងលក់ស្រូវសើម ឬស្ងួត
- មុននឹងលក់ គណនាថ្លៃដើមផលិតស្រូវ និងចំណូលបានមកពីការលក់ស្រូវដែលបានផលិត
- ស្វែងរកជំនួយ ឬព័ត៌មានពីមន្ត្រីពាក់ព័ន្ធ ឬវិស័យឯកជន មុនធ្វើការសម្រេចចិត្តលក់ស្រូវ។

មេរៀនទី៨: ការបញ្ចូលរបៀបថ្មី លើគោលគំនិត អាជីវកម្មកសិកម្មខ្នាតតូច ផ្នែកផលិតកម្មដំណាំស្រូវ

១. គោលគំនិតចំបងមុនការផលិត

មានគោលបំណងច្បាស់លាស់ក្នុងការផលិតស្រូវ ទទួលបានផលចំណេញ ឬការខាតបង់។ មុនផលិតត្រូវគិតៈ

ក. ប្រភេទពូជសម្រាប់ផលិត

- ពូជត្រូវផលិត? ស្រូវស្រាល ស្រូវកណ្ដាល ឬពូជស្រូវធ្ងន់?
- ពូជសមស្របនឹងភូមិសាស្ត្រ (ប្រព័ន្ធក្សេត្របរិស្ថាន) យើងទេ? ធន់ទ្រាំនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុទេ?
- ផលិតគោលបំណងធំដើម្បីអ្វី? លក់? ឬហូប? លក់ផង និងហូបផង?
- ជាពូជក្រអូប ឬមិនក្រអូប? ទីផ្សារត្រូវការទេ? លក់តម្លៃប៉ុន្មានក្នុងមួយគីឡូក្រាម? ចំណេញឬទេ?

ខ. ផ្ទៃដីផលិត

- ប៉ុន្មានហិកតា? ដីផ្ទាល់ខ្លួនប៉ុន្មានហិកតា? ជួលគេបន្ថែម? ប៉ុន្មានហិកតា? តម្លៃក្នុងមួយហិកតា?

គ.ធនធាន និងប្រភពសម្រាប់ផលិត

- មានប្រភពទឹកស្រោចស្រពទេ? ថ្លៃប៉ុន្មានក្នុងមួយហិកតា?
- មានគ្រាប់ពូជសុទ្ធល្អយកមកផលិតទេ?
- ទិញកន្លែងណាបាន? ថ្លៃមួយគីឡូក្រាម? សរុបថ្លៃពូជ?
- ទិញជី ថ្នាំគីមីកសិកម្មទីណា? ទិញរបៀបយ៉ាងម៉េច? ជឿ ឬឲ្យលុយដល់ដៃ ការប្រាក់ប៉ុន្មាន? ថ្លៃសរុប?
- កម្លាំងពលកម្មគ្រប់គ្រាន់? ខ្វះរកឯណាមាន? ថ្លៃប៉ុន្មានក្នុងមួយថ្ងៃ ឬមួយហិកតា?
- ភ្ជួររាស់ខ្លួនឯង ឬជួលគេ ថ្លៃប៉ុន្មានក្នុងមួយថ្ងៃ ឬមួយហិកតា?
- ទុនផ្ទាល់ខ្លួនប៉ុន្មាន? គ្រប់គ្រាន់ទេ? មិនគ្រប់ខ្ចីពីស្ថាប័នណា ពីអ្នកណា? ការប្រាក់? សរុបអស់ប៉ុន្មាន? ងាយខ្ចីទេ?

ឃ.ជំនួយបច្ចេកទេស និងទីផ្សារ

- ស្ថាប័នរដ្ឋ ឯកជន ឬអង្គការ នៅជិតអាចផ្ដល់ជំនួយបច្ចេកទេស?
- អ្នកលក់គ្រាប់ស្រូវពូជ លក់ជី ថ្នាំកសិកម្ម ផ្ដល់សេវាបច្ចេកទេសទេ? តាមវិធីណា? គិតលុយ? ងាយស្រួលទំនាក់ទំនងពេលមានបញ្ហាបច្ចេកទេស?
- ទំនាក់ទំនងទីផ្សារស្រូវចំណីជាមុន មុនផលិត? ឈ្មួញទិញស្រូវ ម្ចាស់រោងម៉ាស៊ីនកិនស្រូវ ឬអ្នកលក់ពូជស្រូវ សម្រាប់ការផលិត? ជួយក្នុងការលក់ទេ? កិច្ចសន្យាលក់ជាមួយអ្នកទាំងនោះទេ?
- ដឹកជញ្ជូនគ្រាប់ស្រូវតាមវិធីណាឆ្ពោះទៅកាន់ទីផ្សារ? ឬឈ្មួញមកដឹកដល់ទីកន្លែងផលិត?

តារាងផែនការអាជីវកម្ម ដំណាំស្រូវ

កាលបរិច្ឆេទសចាប់ផ្ដើមអាជីវកម្ម៖..

១.ចំណាយថ្លៃវត្ថុធាតុដើម

រាយមុខទំនិញ	ឯកតា	ចំនួន	តម្លៃ១ឯកតា(រៀល)	តម្លៃសរុប(រៀល)
ពូជស្រូវ	គក្រ			
ជីគីមី	បាវ			
ជីកំប៉ុស្ត	គក្រ			
ប្រេងសាំង	លីត្រ			
សរុបចំណាយថ្លៃវត្ថុធាតុដើម				

២.ចំណាយថ្លៃឧបករណ៍/សម្ភារះ

រាយមុខឧបករណ៍/សម្ភារះ	ឯកតា	ចំនួន	តម្លៃ១ឯកតា(រៀល)	តម្លៃសរុប(រៀល)
កូនពាងទឹក	ចំនួន			
បាវ	ចំនួន			
ទ្រុងជីកំប៉ុស្ត	សរុប			
គោយន្ត	ចំនួន			
សរុបចំណាយថ្លៃឧបករណ៍/សម្ភារះ				

សរុបចំណាយទាំងអស់ .... + ... = ...

ប្រតិទិនដាំដុះដំណាំស្រូវ និងទីផ្សារស្រូវចំណី

ល.រ	សកម្មភាព	រដូវកាលដាំដុះ											
		មករា	កុម្ភៈ	មីនា	មេសា	ឧសភា	មិថុនា	កក្កដា	សីហា	កញ្ញា	តុលា	វិច្ឆិកា	ធ្នូ
១	ស្រូវសន្ទូង												
	ការរៀបចំដី												
	ការបូមទឹក												
	ការស្ទូង (ស្រ្តី និង បុរស)												
២	ស្រូវពង្រោះ												
	ការភ្ជួរលើកទី១ដាស់ដី												
	ការភ្ជួរលើកទី២ ប្រែដីសម្រាប់ព្រោះស្រូវ												
	ការព្រោះស្រូវ ឬដាំ												
៣	ប្រមូលផល												
	ស្រូវស្រាល												
	ស្រូវកណ្តាល												
	ស្រូវធ្ងន់												
៤	ទីផ្សារស្រូវ												
៤.១	ពូជស្រូវលក់បានថ្លៃ និងខែប្រមូលផល												
	ពូជសែនពិដោរ (ស្រាល)												
	ពូជផ្ការំដួល (កណ្តាល)												
	ពូជផ្កាខ្ញី (កណ្តាល)												
	ពូជផ្កាច័ន្ទសែនសរ (កណ្តាល)												

	ពូជខា៤, ខា៦, នាងខុន (ធ្ងន់)												
៤.២	**ស្រូវចុះថ្លៃ**												
	ស្រូវស្រាល ស្រូវកណ្តាល ស្រូវធ្ងន់												

ប្រតិទិនផ្គត់ផ្គត់ទីផ្សារស្រូវចំណី

ល.រ	ប្រភពអ្នកទិញ	ប្រតិទិន											
		មករា	កុម្ភៈ	មីនា	មេសា	ឧសភា	មិថុនា	កក្កដា	សីហា	កញ្ញា	តុលា	វិច្ឆិកា	ធ្នូ
១	**ស្រូវចំណី**												
	អ្នកទិញទុកសម្រាប់ហូបក្នុងស្រុក												
	ផ្សារក្នុងស្រុកគោលដៅ												
	រោងម៉ាស៊ីនកិនស្រូវក្នុងស្រុក												
	ផ្សារទំនើប												
	ឈ្មួញកណ្តាលទិញលក់ក្នុងស្រុក												
	ឈ្មួញនាំចេញទៅក្រៅប្រទេស												
២	**ស្រូវពូជ**												
	សហគមន៍កសិករក្នុងស្រុក												

តារាង ការវិភាគចំណូលចំណាយ ក្នុងផលិតកម្មដំណាំស្រូវ

រាយមុខទំនិញ	ឯកតា	ចំនួន	តម្លៃ១ឯកតា(រៀល)	តម្លៃសរុប(រៀល)
១.ចំណាយផលិតកម្ម				
ក.ថ្លៃវត្ថុធាតុដើម				
ពូជស្រូវ	គក្រ			
ជីគីមី	បាវ			
ជីកំប៉ុស្ត	គក្រ			
ប្រេងសាំង	លីត្រ			
សរុបរងថ្លៃវត្ថុធាតុដើម				
ខ.ថ្លៃឧបករណ៍/សម្ភារៈ				
កូនពាងទឹក	ចំនួន			
បាវ	ចំនួន			
ទ្រុងជីកំប៉ុស្ត	សរុប			
គោយន្ត (រំលោះ២ឆ្នាំ)	ចំនួន			
សរុបរងថ្លៃឧបករណ៍/សម្ភារៈ				
គ.ថ្លៃពលកម្ម				
ថ្លៃពលកម្មដកស្ទូង និងថែទាំស្រូវ	នាក់/ថ			

សរុបរងថ្លៃពលកម្ម				
សរុបចំណាយផលិតកម្ម (ថ្លៃវត្ថុធាតុដើម +សម្ភារៈ + ពលកម្ម)				
២.ចំណូល ផលិតផលដែលសម្រេចបាន)				
បរិមាណផលស្រូវ	គក្រ			
សរុបរងចំណូលផលិតកម្ម				
៣.ការប្រើប្រាស់ក្នុងគ្រួសារ				
កិនជាអង្ករ	គក្រ			
ចំណីសត្វ (ចុងអង្ករ)	គក្រ			
សរុបរងការប្រើប្រាស់ក្នុងគ្រួសារ				
៤.បរិមាណ ស្រូវ ទុកពូជ				
ស្រូវទុកពូជ	គក្រ			
សរុបរងបរិមាណទុកពូជ				
សរុបចំណេញ = ចំណូលផលិតកម្ម -ចំណាយផលិតកម្ម				
សរុបប្រាក់ចំណេញសុទ្ធ= ចំណេញ -(ប្រើប្រាស់ក្នុងគ្រួសារ + ទុកពូជ)				

បញ្ហាកើតមានក្នុងផលិតកម្មដំណាំស្រូវ...

....

ឯកសារយោង

១. សៀវភៅកសិករ កម្រងបច្ចេកទេសកសិកម្មល្អៗ ធន់នឹងអាកាសធាតុប្រែប្រួល ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០១៥។ អង្គការ Action Aid, PIN, Save the Children, Oxfam និងនាយកដ្ឋានផ្សព្វផ្សាយកសិកម្ម។

២. គម្រោងបន្សាំនឹងបម្រែបម្រួលអាកាសធាតុសម្រាប់លើកកម្ពស់ការគ្រប់គ្រងធនធានទឹក និងប្រកបរបរកសិកម្ម MAFF, UNDP, IFAD & gef, 2009។

៣. សៀវភៅបង្កុំបច្ចេកទេស ប្រពលវប្បកម្មដំណាំស្រូវ នាយកដ្ឋាន ដំណាំស្រូវ នៃអគ្គនាយកដ្ឋានកសិកម្ម ខែតុលា ឆ្នាំ ២០១៤។

៤. ព្រឹត្តិបត្រព័ត៌មានកសិករ CARDI Cambodia, ការគ្រប់គ្រងទឹកស្រែ។

៥. ឯកសារ ការជំរុញផលិកម្មស្រូវ និងការនាំអង្ករចេញ របស់រាជរដ្ឋាភិបាល ក្រសួងកសិកម្មរុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ ឆ្នាំ ២០១៦។

៦. ផលិតកម្មដំណាំស្រូវ និងការបន្សាំការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ នាយកដ្ឋានផ្សព្វផ្សាយកសិកម្ម នៃអគ្គនាយកដ្ឋានកសិកម្ម ឆ្នាំ ២០១៦។

រៀបរៀង និងបោះពុម្ពលើកទី១ ឆ្នាំ២០១៧ ដោយៈ

នាយកដ្ឋានផ្សព្វផ្សាយកសិកម្ម នៃអគ្គនាយកដ្ឋានកសិកម្ម ក្រោមមូលនិធិអន្តរជាតិសម្រាប់អភិវឌ្ឍកសិកម្ម(IFAD) និងឧបត្ថម្ភពីរាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា

អាសយដ្ឋានៈ # ២០០ផ្លូវនរោត្តម សង្កាត់ទន្លេបាសាក់ ខណ្ឌចំការមន រាជធានីភ្នំពេញ កម្ពុជា

(ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ)

លេខទូរស័ព្ទៈ ០២៣ ២២ ១១ ២០

គេហទំព័រៈWWW.ASPIREKH.ORG